

Številka: 00104-625/2017/6

Datum: 11. 1. 2018

Odgovor na poslansko vprašanje Janka Vebra v zvezi s Situlo/Vrča iz Vač

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Janko Veber je na Vlado Republike Slovenije naslovil poslansko vprašanje v zvezi s Situlo/Vrča iz Vač, in sicer:

- »1. Zakaj še danes ni znana natančna datacija te najdbe preko radiološke analize lobanje, ki je bila najdena v grobu poleg tega dvolitrskega vrča z bogato slikovno pisavo?
2. Zakaj še do danes ni bila objavljena nova strokovna risba Vrča Vače?«

Vlada Republike Slovenije v nadaljevanju podaja naslednji odgovor:

1. Datacija lobanje iz groba, v katerem je bila odkrita situla z Vač, preko radiološke analize po našem védenju ni bila opravljena. Vprašanje glede radiometričnega datiranja te lobanje je nenavadno. Za čas pozne prazgodovine pride v okviru radioloških analiz v poštev le t.i. radiokarbonsko datiranje oz. datiranje z metodo razpada radioaktivnega ogljika (metoda ^{14}C). Zanj velja, da njegovi rezultati niso za vsa obdobja enako natančni. V povezavi z vsebnostjo radioaktivnega ogljikovega izotopa ^{14}C v biotopu je namreč v nekaterih obdobjih ta datacija lahko le zelo široka. V arheološki stroki je znan pojem t.i. »halštatskega platoja«, tj. časa med 8. in 4. st. pr. n. št., ko natančnejše datiranje s pomočjo metode ^{14}C ni mogoče.

Obstaja mnogo arheoloških analiz, posvečenih datiranju groba s situlo z Vač, a se prav vsi gibljejo v razponu 6. oz. 5. stoletja pr. n. št. Kakršnokoli radiometrično datiranje bi v tem časovnem razponu ne dalo rezultata, ki bi lahko bil natančnejši od širokega razpona 400 let med 8. in 4. st. pr. n. št. Povsem upravičeno torej domnevamo, da bi odgovorni v Naravoslovno-zgodovinskem muzeju (Naturhistorischesmuseum) na Dunaju, koder hranijo lobanjo iz groba, v katerem je bila odkrita situla z Vač, ne imeli razumevanja za tovrstne analize. Te analize so namreč destruktivne: zanje se nepovratno žrtvuje del lobanje. Menimo, da bi bilo za boljše poznavanje prvotnega, železnodobnega lastnika situle z Vač, okoliščin njegove družbe in njegovih genetskih značilnosti, mnogo bolje izvesti druge naravoslovne analize, denimo stroncijeve in DNK analize.

2. Nova risba situle z Vač je objavljena v novem katalogu stalne železnodobne razstave v Narodnem muzeju Slovenije (B. Laharnar, P. Turk, *Železnodobne zgodbe s stičišča svetov*, Ljubljana 2017, str. 98-99). Na njej so odpravljene drobne nedoslednosti, ki nastopajo na risbi situle iz leta 1955.